

عنوان مقاله:

نقد، ترجمه و تحلی کتاب النغم: روایت یحیی بن المنجم از اسحاق موصلی

محل انتشار:

پژوهشنامه انتقادی متون و برنامه های علوم انسانی، دوره 22، شماره 3 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 27

نویسندگان:

احسان ذبیحی فر - عضو هیئت علمی دانشکده موسیقی دانشگاه هنر، تهران، ایران

سید شاهین محسنی - دانشجوی دکتری فلسفه دانشگاه شهید بهشتی، مدرس دانشکده موسیقی دانشگاه هنر، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

مقاله حاضر اختصاص دارد به نقد، ترجمه، شرح و تحلیل کتاب النغم اثر ارزشمند و کوتاه یحیی بن المنجم دانشمند قرن سوم هجری، که در آن روایت اسحاق موصلی از «مکتب غناء قدیم» آورده شده است. این رساله جزو قدیمی ترین آثار در موسیقی نظری است که شیوه تحلیلی دارد و درعین حال به سنت شفاهی و عملی موسیقی نزدیک است و با سنت ریاضیاتی- فلسفی که بعدها غلبه می یابد تفاوت های اساسی دارد. محور اصلی رساله، اول بررسی تعداد نغمات اصلی در موسیقی و جایگذاری آن ها بر روی عود، و دوم شرح نظریه «مجرا» است که ابداع اسحاق موصلی است. در تحلیل نظام نغمگانی المنجم مشخص می شود که این نظام شامل ده نغمه و متشکل از دو مجرای بنصر هشت نغمه ای و وسطی هفت نغمه ای است که قطعا در دو نغمه اختلاف دارند و در بقیه نغمات مشترک اند، و نشان داده می شود که آنچه تا امروز مطرح شده و اینکه نظریه مجرا مشابه مد یا گام شمرده شده صحیح نیست. در این مقاله، علاوه بر نقد رساله، متن کامل آن به فارسی ترجمه شده و بر مبنای آن ضمن اشاره به اشکالات شرح های قدیمی تر و نقد آن ها، شرح و تحلیلی سراسر متن محور از آراء المنجم ارائه می شود.

کلمات کلیدی:

موسیقی قدیم، کتاب النغم، موسیقی شناسی، مکتب غناء قدیم

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1491376>

